

GYAKRAN ISMÉTELT KÉRDÉSEK tájékozódást segítő anyag

A Gyakran Ismételt Kérdések (GYIK) tájékoztató nem minősül jogi nyilatkozatnak, az a Támogatási Kérelmet benyújtani szándékozók tájékoztatásául szolgál.

A GYIK jelen változata a Tájékoztató és Útmutató „Népi Építészeti Program keretében szakmai előkészítésre igényelhető támogatásról” dokumentumok szerinti tájékozódást szolgálja.

1. Hol érhető el az összes megismerhető anyag a Népi Építészeti Programhoz tartozóan?

A 2019. évtől a Teleki László Alapítvány megvalósításában megjelenő Népi Építészeti Programmal kapcsolatos információkhoz a www.nepiepiteszetiprogram.hu, a <http://www.telekialapitvany.hu/>, illetve a <http://www.telekialapitvany.hu/nepi-epiteszeti-program/> portálon keresztül férhet hozzá.

A fentebb jelzett portálokon megtalálható az 'Online Felület Támogatási Kérelm Beadásához' link, melynek segítségével a regisztráció után bővebben tájékozódhat a Támogatási Kérelm formai és tartalmi követelményei, a benyújtás módja, továbbá a bíráló menete felől. A főbb szakmai szempontok kérdésében a Tájékoztató és a részletesebb Útmutató, további kérdésekkel kapcsolatosan a Műszaki Segédlet és a Gyakran Ismételt Kérdések segíti a tájékozódást.

2. Hol érhetőek el ezek a dokumentumok, és vannak e további megismerhető anyagok?

A Tájékoztató, az Útmutató, a Műszaki Segédlet és a GYIK az online felületre történő regisztráció és belépés után (akár egy támogatási kérelem kitöltése közben is) mindig elérhetőek a felső menüsor 'Letöltések' gombjára kattintva a 'Tájékoztatók, segédletek' témasor alatt.

Továbbá az oldalon elérhetőek:

- a 'Támogatott települések Önkormányzatok esetén' lista, mely a magasabb intenzitással támogatható települési önkormányzatokat azonosítja településnévvel és irányítószámmal.
- a 'Nyilatkozat minták', melyek csak megtekintésre szolgálnak, csak tájékoztató jelleggel érhetőek el. A kitöltésüket a kérelmek lépéseit követve az online kitöltő felület kezdeményezi az adatbevitel során.
- Illetve itt ismerhető meg ismételten az online kitöltő felületre történő regisztrációval elfogadott 'Felhasználási feltételek' és Adatvédelmi tájékoztató' az alsó témasor 'A honlap használatához' pont alatt.

3. Hol juthatok további információhoz a programmal kapcsolatban?

Általános információ:

E-mail: kapcsolat@nepiprogram.hu

Pénzügyi kérdések, elszámolások:

E-mail: penzugy@nepiprogram.hu

4. Mi a támogatás célja?

A támogatás célja a népi építészeti emlékek és a műemléki értéket képviselő vidéki épített örökség megóvása érdekében a felújítást megelőző, szakértők által készített előkészítő dokumentációk elkészítése. A felújítás során kifejezett cél az értékőrző szándék, a tájegységre jellemző népi építészeti karakter megtartása, ehhez anyaghasználat és építési technikák tekintetében is a hagyományos módszereket támogatja a Népi Építészeti Program. A támogatott, felhasználható anyagokat és alkalmazható technikákat az Útmutató 2.B pontjában, valamint az online felületen hozzáférhető Műszaki Segédletben lehet részletesen megismerni.

5. Mik sorolhatók a szakmai előkészítéshez?

A szakmai előkészítés körébe tartozik: Építéstörténeti dokumentáció és Értékleltár, Szondázó falkutatás, Épületdiagnosztika, Faanyagvédelmi szakvélemény, Restaurátori terv, Statikai szakvélemény, Tervdokumentáció, Építési Engedélyezés készíttetése.

A Támogatási Kérelem mellékleteként benyújtandó szakmai dokumentációk tartalma és jellege eltérhet az engedélyezési folyamat során alkalmazandó jogszabályokban rögzített elvárásoktól. A bővebb dokumentációk a szakmai döntés megalapozottságát szolgálják. Minden szakmai előkészítésnek tartalmaznia kell az építéstörténeti dokumentációt és az értékleltárt. (Az értékleltár adattartalmát és felépítését *A kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról* szóló 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 5. számú melléklete adja meg, és e kormányrendelet 12. melléklet D. pontja írja le az Építéstörténeti tudományos dokumentáció felépítését.)

A műemlékek és nyilvántartott műemléki értékek esetében kért teljesértékű építéstörténeti dokumentáció és értékleltár a Népi Építészeti Program értékfeltáró és -azonosító céljának megvalósulását segíti. A helyi védett épületek és területi védettség (MK, MJT) esetén a dokumentációk és szakvélemények csak a munkanemekkel érintett elemekre és szerkezetekre kell vonatkozzanak (ún. célzott dokumentáció). **A Népi Építészeti Program értékazonosító céljaival összhangban ugyanakkor az építéstörténeti dokumentáció és értékleltár mind az országos, mind a helyi védett épületek esetében egységesen a teljes épületre (több épületből álló épületegyüttes esetén a teljes épületegyüttesre) elkészítendő.**

Az értékazonosításhoz alkalmazható szakemberek listája elérhető:

<https://www.e-epites.hu/muemlekvedelem>

(A műemléki szakértői névjegyzék egy külön alkalmazást kapott, amely itt érhető el: <http://nevjegyzek.e-epites.hu/>

Javasolt a korábbi, több adatot tartalmazó archív oldal használata, amíg a fenti linkeken nem szerepeltetnek a szakértők megkeresését segítő több adatot:

<https://2015-2019.kormany.hu/hu/miniszterelnokseg/kulturalis-oroksegvedelemert-es-kiemelt-kulturalis-beruhazasokert-felelos-allamtitkar/regeszeti-es-muemleki-szakertoi-nevjegyzek/muemlekvedelem>

Az építészeti tervdokumentációkat kamarai jogosultsággal rendelkező építész tervező készítheti, listájuk a Magyar Építész Kamara honlapján érhető el: <https://eugyintezes.mekon.hu/index.php?u=nevjegyzek>

6. A szakmai előkészítés mely dokumentumait szükséges elkészíteni?

Az elkészítendő dokumentációk a Népi Építészeti Program értékfeltáró és -azonosító céljának megvalósulását segítik. Az országos és a helyi védettségű épületekre a Program egységesen értékes épületekként tekint, így az értékmegőrző megtartófelújításokhoz szükséges dokumentációk vonatkozásában csak kisebb mértékű differenciálással él. A szakmai dokumentációk tartalma és jellege eltérhet az engedélyezési folyamat során alkalmazandó jogszabályokban rögzített elvárásoktól, azonban a hangsúlyozottan egységes értékszemlélettel a Népi Építészeti Program a szakmai döntések megalapozottságát szolgálja minden védettséggel bíró épületre vonatkozóan. Minden szakmai előkészítésnek tartalmaznia kell az építéstörténeti dokumentációt és az értékleltárt. Az országos szintű egyedi védettséggel bíró műemlékek (M, NYIMÉ) felújításának előkészítésekor szükséges teljesértékű dokumentáció az értékazonosítást jelenti, a tervezhető beavatkozások szakmai megalapozottságát biztosítja. Az építészeti felmérés az épület dimenzióit és szerkezeteit pontosan leírja. A szakvélemények a szerkezetek bemutatását szolgálják, értékelik azok állapotát, véleményeket fogalmaznak meg felújításukra vonatkozóan. A tervdokumentációk a tervezett felújításokat, a szerkezetek rehabilitációját, a történeti értékek megőrzéssel történő megújítását rögzítik pontos műszaki tartalommal, összehangolva a szakvélemények és az értékmentés szempontjait.

A helyi védett épületek és területi védettség (MK, MJT) esetén a dokumentációk és szakvélemények csak a tervezett munkanemekkel érintett elemekre és szerkezetekre kell vonatkozzanak (ún. célzott dokumentáció), de ezen épületek esetében is szükséges a teljesértékű, az épületegyüttes minden elemére kiterjedő építéstörténeti dokumentáció és értékleltár elkészítése a Népi Építészeti Program értékazonosító céljának megfelelően.

7. Adhatok-e be Támogatás Kérelmet határon túli épülettel?

Nem. Kizárólag Magyarország határain belül elhelyezkedő épülettel lehet támogatási kérelmet beadni.

8. Milyen épülettel nyújthatok be Támogatási Kérelmet?

A Népi Építészeti Program célja a népi építészeti emlékek felújításának, megóvásának támogatása, ezért olyan épületekre, építményekre lehet támogatást igényelni, amelyek a népi építészeti emlékek körébe tartoznak – ennek meghatározását ld. Tájékoztató vagy Útmutató 2.A pont.

9. Mi számít népi építészeti emlékeknek?

A parasztság életformájából adódó, azt szolgáló, a 20. század közepéig az egykori falvakban, falusi környezetben épült lakóházak (az úgynevezett „parasztházak”), gazdasági épületek (pl. istálló, pajta, ól, góré), kisebb melléképületek (pl. kút, füstölő,

aszaló, pince) és a falusi közösségek építményei (pl. malom, csárda, tanítói lak, felekezeti iskola), valamint a falu közössége által állított kismélekek (pl. útszéli kereszt, képoszlop), valamint egyéb népi építészeti emlékek.

10. Mi nem számít népi építészeti emlékeknek?

Nem ítélt meg támogatás a következő épülettípusok helyreállítására: **kúria, vidéki kastély, emeletes mezővárosi/kisvárosi épület, vidéki villa, polgári nyaraló, a népi építészeti, vagy más néprajzi vidékek emlékeit megidéző építészeti alkotás**, és egyéb, a népi építészet körébe nem tartozó épületek. A fenti épülettípusokra érkező Kérelmeket a Megvalósító a Kérelem szakmai tartalmának vizsgálata nélkül elutasítja. A népi építészet határterületét jelentő emlékek (falusi iskolák, fogadalmi kápolnák) támogathatóságáról a Bíráló Bizottság egyedi döntést hoz.

11. Mi számít védetté nyilvánított épületnek?

A Miniszterelnökség által a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 71. § (1) bekezdés d) pontja alapján vezetett központi, közhiteles műemléki hatósági nyilvántartásban **egyedi műemlékként**, vagy **nyilvántartott műemléki érték**ként szereplő örökségi elem, vagy védetté nyilvánított ingatlanok együttese (**műemléki környezet (MK)**, **műemléki jelentőségű terület (MJT)**), vagy helyi önkormányzati rendeletben jogerősen megállapított **helyi egyedi vagy területi védelem alatt álló** népi építészeti emlék.

A program fontos feltétele, hogy a benyújtás napján a Kérelemben megnevezett épület a fentiek közül valamilyen védettséggel rendelkezzen, és ezt országos védelem esetén a hatósági nyilvántartás, helyi védelem esetén helyi rendelet is igazolja. Támogatási kérelmet benyújtani országos védettség esetén a beadás időpontjában meglévő védelem esetén, helyi védelem alatt álló épületnél pedig a támogatási kiírást megelőző év december 31-ig rendeletben védelem alá vont épülettel lehetséges.

Nem számít védett épületnek, ha az ingatlanon lévő védettség célja nem a Kérelemmel érintett épület védelme, hanem például egy, a telken lévő szobor áll műemléki védelem alatt (ebben az esetben csak a szobor vonatkozásában nyújtható be Támogatási Kérelem). A területi védelem alatt álló együttesek esetén az egyedi népi építészeti értéket hordozó épületek, épületelemek (jellemzően külső, homlokzati) értékörző-megújító felújítása támogatott. Tehát olyan épület vagy építmény helyreállítása támogatható, amely egyedi vagy területi védelem alatt áll és egyben népi építészeti emlék is. A két feltétel együttes fennállása szakmai ellenőrzés tárgyát képezi, nem teljesülés esetén a Kérelem érdemi bírálat nélkül elutasításra kerül.

12. Hol kaphatok információt az épület védettségére vonatkozóan?

Az épület országos műemléki (műemlék, nyilvántartott műemléki érték, MK, MJT) védettségéről a következő felületeken kaphat felvilágosítást:

- Országos Építésügyi Nyilvántartás: <https://oroksegvedelem.e-epites.hu>
- területileg illetékes kormányhivatal építésügyi osztály: www.kormanyhivatal.hu
- Miniszterelnökség Építészeti, Építésügyi és Örökségvédelmi Helyettes Államtitkárság .

Helyi védelem esetén a települési vagy körzeti jegyző adhat felvilágosítást, a helyi egyedi vagy területi védelmet a *Településkép védelméről* alkotott helyi önkormányzati rendelet állapítja meg. Az önkormányzati rendeletek jellemzően megtalálhatóak a Nemzeti Jogszabálytárban: http://njt.hu/njt.php?onkormanyzati_rendeletek

13. Egyedi védettségű épület esetén mi számít a b) vagy c), valamint az a) pontnak való együttes megfelelésnek?

Az (országos vagy helyi) egyedi védelem alatt álló ingatlan esetében csak akkor lehet Támogatási Kérelmet benyújtani, ha a Tájékoztatóban szereplő értelmező rendelkezések szerinti a) pontban szereplő kritériumoknak megfelel az épület, vagyis egyedi népi építészeti értéket hordoz.

14. Területi védelem esetén mi számít a b) vagy c), valamint az a) pontnak való együttes megfelelésnek?

A területi védelem alatt álló ingatlan esetében csak akkor lehet Támogatási Kérelmet benyújtani, ha a Tájékoztatóban szereplő értelmező rendelkezések szerinti a) pontban szereplő kritériumoknak megfelel az épület, vagyis egyedi népi építészeti értéket hordoz. Nem támogathatók a területi védelem alatt álló, de népi építészeti értéket nem hordozó épületek, például a 20. század második felében épített sátoztetős kockaházak, vagy az erősen átépített parasztházak sem.

15. Mit jelent az, hogy területi védelem alatt álló együttesek *egyedi értéket hordozó* eleme? Területi védelem alatt álló ingatlannal mikor nyújthatok be támogatási kérelmet?

Területi védelem alatt álló épületek/épületegyüttes esetében kiemelten fontos, hogy a Kérelemmel érintett épületnek önálló, saját népi építészeti értéke legyen. Az, hogy egy ingatlan területi védelem alatt álló telken áll, önmagában nem elég a támogatás elnyeréséhez. Tehát fennálló területi védelem esetén is csak olyan épülettel lehet Kérelmet előterjeszteni, amely a Tájékoztató 2.A pontja szerint népi építészeti emlékeknek számít. A nem a népi építészeti emlékek körébe tartozó épületekre vonatkozó Kérelmek azok szakmai tartalmának vizsgálata nélkül elutasításra kerülnek.

A Népi Építészeti Program önállóan azonosítható épített értékekre vonatkozik. A természeti (táj) és a kulturális világörökség érték-fogalmi nem feltétlenül az egyed épített értékekre vonatkoznak, ezért ezen kategóriák esetében nem teljesül a területi védelemre érhető védettségi státusz. (Például kultúrtájak esetében jellemzően több település együttesen élvez védettséget a megművelt és természeti tájjal együtt, nem azok egyedi alkotóelemei által kerül megállapításra e komplex védelem.)

16. Az épület vonatkozóan területi védettség került megállapításra (országos műemléki MK vagy MJT, illetve helyi területi védettség), ez elégséges-e a megállapított védelem tényében, ez egyedi védelemnek minősül?

Az ingatlanra vonatkozó területi védettség nem azonos az egyedi védettséggel. Az épület (országos vagy helyi) területi védettségének megállapítása egy értékes műemléképület környezetére vonatkozhat, vagy egy jellemző építészeti karakterrel bíró épületcsoport

együttes megjelenésére. A területi védelem tehát elsősorban nem az önálló, saját építészeti értékek alapján kerül meghatározásra, hanem az építészeti értékek csoportos megjelenésére (ú.n. karakter). Az épület lehet ugyanakkor egyedi értéket hordozó.

A további területi védettséget adó szakmai kategóriák, úgymint világörökségi helyszín, világörökség várományosi helyszín, védett táj, kultúrtáj, természetvédelmi terület, stb. nem csak az épített értékekre vonatkozóan állapítanak meg védelmet, hanem jellemzően több, a tájra vagy tájegységre jellemző értékek együttes fennállása miatt kerülnek megállapításra – a Népi Építészeti Programban való részvételhez nem keletkeztetnek jogosultságot védettség vonatkozásában.

17. Kik nyújthatnak be Támogatási Kérelmet?

A népi építészeti emlékek helyreállításához igényelhető támogatásra kérelmet nyújthatnak be az országos és helyi védelem (egyedi vagy területi hatály) alatt álló népi építészeti emlékek **magyar állampolgárságú** természetes és jogi személy tulajdonosai, vagyonkezelői, használói. Tulajdonviszonytól függetlenül minden esetben szükséges a tulajdonos(ok) hozzájárulása.

A szakmai előkészítésre vonatkozó támogatás -jellegéből adódóan- elsősorban az ingatlan legalább középtávú hasznosításában elvárhatóan gondolkodó tulajdonosok értékmező tevékenységét részesíti előnyben.

18. A Népi Építészeti Program korábbi programévei keretében beadott és támogatott (nyertes) kérelem esetében lehetséges-e benyújtani új kérelmet a következő években?

Ugyanazon tevékenységre támogatást igényelni nem lehet. Egy korábbi támogatásból származó összeggel el kell számolni egyértelműen, csak utána lehet ismét támogatási kérelemért folyamodni. Más épületrészre vagy a korábbi támogatásokban megjelölt tevékenységektől jól és egyértelműen elhatárolható tevékenységekre kezdeményezhető új Kérelem benyújtása ugyanazon ingatlanon, melyet az ingatlan/épület bemutatásánál egyértelműen meg kell adni. (A korábbi támogatásból megvalósult tevékenységek elszámolása nyertes támogatás esetén az újabb szerződéskötés alapfeltétele.)

19. Kérelmezhető-e a támogatás összegkorlátaitól eltérő összeg?

A Támogatási kérelemmel igényelhető támogatás minimum és maximum összegét az adott kiírás rögzíti, a kért támogatás összegének e közé kell esnie. (Ez az igényelt 'Támogatás összege'-re vonatkozik, tehát a 'Teljes projekt költség' saját forrással csökkentett összegére.)

Ettől eltérő összeg, tehát ezt el nem érő, vagy ezt meghaladó 'támogatási összeg' nem kérelmezhető.

Az igazolásként mellékelt költségterv, melyet külön dokumentumban kell feltölteni, legalább el kell, hogy érje, de meg is haladhatja a megjelölt 'teljes projekt költségét'.

20. Ha nem rendelkezem bankszámlával benyújthatok-e kérelmet?

Nem, mivel a támogatás folyósítására kizárólag banki úton van lehetőség.

21. A Népi Építészeti Program oldalán, a „Letöltések” menüpont alatt található nyilatkozatok szükséges kitölteni?

A 'Nyilatkozat mintákat' nem kell letölteni, nem kell önállóan kitölteni, azok csak tájékoztató jellegűek. A kitöltésüket a kérelmek lépéseit követve az online kitöltő felület kezdeményezi az adatbevitel során, az 1. oldalon. Az így létrejövő nyilatkozatok csak azokat az adatokat tudják tartalmazni, melyeket a Kérelmező megadott fentebb az 1. oldal adatmezőiben.

Magánszemélyek esetében jellemzően nem kell további adatokat bevinni. Minden egyéb kérelmező esetén a felugró-felnyíló nyilatkozatmezőkben a kitöltő program további releváns adatok bevitelét kezdeményezi, és az így teljessé tett nyilatkozatokat elmenteni szükséges még a felugró ablak bezárása előtt.

22. Hol lehet a kitöltő program által létrehozott nyilatkozatokat aláírni, mikor lehet ezt megtenni?

Miután az online felületen a kitöltő program segítségével elkészül a végleges, beadandó dokumentum, a kitöltő program generál egy összefoglalót pdf formátumban és kezdeményezi a minden nyilatkozatot tartalmazó file letöltését. Ezt kell letölteni, aláírni és szkennelés után feltölteni az online kitöltő program 7. oldalán.

A letöltésre kerülő nyilatkozat-sor egy dokumentumban tartalmaz minden, az adatbevitel során megadott szükséges adatot. A dokumentum mérete magánszemélyek esetében jellemzően 6 oldal, de egyéb kérelmező esetén akár 16 oldalt is lehet, mely a további releváns bevitt adatokkal még növekedhet is.

A lezárási szakaszban letöltött nyilatkozatsort *egy helyen az utolsó oldalon kell aláírni*. Aláírással (esetleg pecséttel) ellátott változatát szkennelt pdf-formátumban kell visszatölteni, és csak ezzel kezdeményezhető a benyújtás véglegesítése.

23. Miért szükséges a nyilatkozatokban megadottakhoz további igazolások feltöltése, például saját forrás rendelkezésre állásáról?

Az online kitöltő program az Útmutatóban is rögzítetteket kéri csatolmánnyal feltölteni. A megtett nyilatkozat igazolására szolgál a saját forrás rendelkezésre állásának megfelelő biztosítása, az Útmutató 10. pontja szerinti lehetséges módokon igazolva azt.

24. Kiállíthatja-e a Kérelmező maga a köztartozás-mentességi igazolást nyilatkozatként?

A Kérelmező köztartozás-mentességét a Nemzeti Adó és Vámhivatal által kiállított dokumentum igazolhatja csak. Az igazolás beszerzése hivatalos úton kezdeményezhető személyesen kirendeltségnél, a NAV honlapján online, vagy személyes ügyfélkapun keresztül.

Magánszemélyként beadott kérelem esetében a személyhez fűződő adóazonosító jelnek szükséges szerepelnie az igazoláson.

Önkormányzatok és egyéb szervezetek köztartozás mentességének igazolására a köztartozás mentes adózói adatbázis lekérdezése elegendő.

25. Az ingatlanon kölcsön miatti terhelés, jelzáloghitel van bejegyezve stb. - benyújthat-e támogatási kérelem?

Útmutató 8. pontja szerint "Nem támogatható olyan projekt, amely a beruházást, illetve a fejlesztést olyan ingatlanon kívánja megvalósítani, amely a Támogatási Kérelem benyújtásának időpontjától nem **per-, teher- és igénymentes (ide nem értve a haszonélvezeti vagy özvegyi jogot)**, továbbá bérelt vagy lízingelt ingatlan esetében a bérleti vagy lízing szerződés, az ingatlan használatba vételének egyéb eseteiben közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt használati megállapodás kizárólagos joggal nem biztosítja a támogatással érintett létesítmény üzemeltetésének lehetőségét.

Kivételt képez a fentebb felsoroltak alól a Magyar Állam által nyújtott egyéb típusú (pl. CSOK, ún. falusi CSOK) támogatások.

A lakástakarékpénztári megtakarításokhoz kötődő **hitel** kapcsán felvezetett bejegyzés ugyanakkor tehernek minősül.

26. Milyen dokumentumok szükségesek a tulajdonjog igazolásához, ha nem egyedüli tulajdonos vagyok?

Ha a Támogatási Kérelemben megjelölt ingatlanok több tulajdonosa van, akkor minden olyan tulajdonostársnak, aki a tulajdoni lapon szerepel, tehát a tulajdonosok 100%-ának hozzájárulása szükséges. A Támogatási Kérelem mellékleteként „*Tulajdonosi nyilatkozatot*” szükséges mellékelni arról, hogy az ingatlan összes tulajdonosa hozzájárul a Támogatási Kérelemben foglalt projekt megvalósításához és a támogatási időszak során megvalósuló tevékenységek Kérelmező általi aktiválásához.

Amennyiben a fejlesztést osztatlan közös tulajdonban álló ingatlanon kívánják megvalósítani, a Támogatási Kérelem benyújtásának feltétele a tulajdonostársak között közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba (mely tartalmazza a dokumentumban szereplők minden azonosító adatát, valamint ügyvéd által ellenjegyzett, vagy két tanú által aláírt) foglalt használati megállapodás csatolása.

27. Kinek az adatait adjam meg a Személyes adatoknál (1. űrlap), amennyiben a Kérelmet a tulajdonostársak közösen terjesztik be?

A tulajdonostársak közös megegyezésével javasolt, hogy egy személy regisztráljon az online felületen és ő készítse el a Támogatási Kérelem benyújtását. A kötelezően feltöltendő mellékletek között a tulajdonostársak hozzájáruló nyilatkozatát mellékelni szükséges. A Személyes adatoknál (1. űrlap) ennek megfelelően a tulajdonostársak egyikének (a benyújtást végzőnek) a neve szerepel csak.

28. Milyen dokumentumok szükségesek, ha nem én vagyok a tulajdonos, hanem vagyongekezelő/használó/üzembentartó/bérlő/haszonélvező vagyok a fejlesztéssel érintett ingatlanon?

Ebben az esetben a tulajdonos hozzájárulása szükséges és az üzemeltetői/bérlői szerződés, amiben látszik, hogy a projekt fenntartásáig a Kérelmező lesz a vagyongekezelő/használó/bérlő/üzemeltető. Ezeket célszerű összefűzötten együtt benyújtani egy pdf dokumentumban.

29. Ha több épület van az adott ingatlanon, adhatok be több kérelmet?

A benyújtási időszakban egy ingatlanra csak egy Kérelmező és csak egy támogatásra nyújthat be Kérelmet. A támogatás célja egységes szemléletű és átgondolt felújítások kezdeményezése, és a fenntarthatósághoz arányos forrás biztosítása.

30. Lehetséges-e a támogatási kérelemben egy adott helyrajzi számon szereplő (jogosultsági feltételeknek megfelelő) épületegyüttes közül csak a melléképületek (nyári konyha, kamra, istálló, ólak, góré és szénás-szín) helyreállítására támogatási kérelmet benyújtani, miközben a lakóépület helyreállítása már megvalósult?

Egy adott helyrajzi számon szereplő, a Népi Építészeti Program igénybevételére jogosult, abban azonosítható emlékek bármelyikére vagy csoportjára is adható be kérelem.

Javasolható, hogy az építészeti és a fotódokumentáció is rögzítse a teljes épületegyüttes jelen állapotát a komplex szakmai megítélhetőség érdekében. (Ezt a teljes bemutatást segíti a szükségesnek ítélt fotók témájának megnevezése is.)

A Program céljainak teljesülése érdekében az épített értékek teljességére vonatkozóan javasolt ugyanakkor az előkészítő dokumentációk elkészítése.

31. Az előkészítő dokumentációk egy része rendelkezésre áll, mert egy helyreállításhoz már elkészültek. Ezeket szükséges most újra elkészíttetni, hiszen csak egy további épületrészt/építményt tervezek megújítani majd?

A jelen támogatási lehetőség egységes szemléletű dokumentációk elkészítését szolgálja. A meglévő dokumentációkat azonban nem kell teljességében újra elkészíttetni, de a változások átvezetése szükséges a szakember által elkészített dokumentációkban. Javasolt a már meglévő dokumentációk csatolása a kérelemhez, mellyel az épület értékei jobban azonosíthatókká válnak a Bíráló Bizottság számára a döntési folyamatban. Meglévő dokumentációk esetén a tervezett forrás-felhasználása még hiányzó dokumentumok elkészítésére koncentrálható.

A Népi Építészeti Program támogatja az ütemezett megvalósítás folyamatát, a szakmailag indokolható mértékben és a Kérelmező anyagi lehetőségeinek figyelembe vételével.

32. Ha az ingatlanon több épület áll, az építéstörténeti dokumentáció és értékleltár minden történeti épületrészre vonatkozzon? Akkor is, ha első lépésként csak a lakóház felújítása készülne el?

A Program értékazonosító céljaival összhangban az építéstörténeti dokumentáció és értékleltár mind az országos, mind a helyi védett épületek esetében egységesen **a teljes épületre/épületegyüttesre elkészítendő**. A népi építészeti értékek jellemzően együttesen táruznak fel a lakó-és gazdasági épületeken, valamint a 'parasztporta' építményein—ezek létrejöttének értékelő bemutatását célozza a teljesértékű építéstörténeti dokumentáció és rögzíti az értékleltár. A Program céljainak teljesülése érdekében az épített értékek teljességére vonatkozóan javasolható a további előkészítő dokumentációk elkészítése is—amennyiben azok építmény-elemenként jól lehatárolhatóak és a tervezett beavatkozások is indokolják, akkor a célzott dokumentációk is elégségesek lehetnek.

33. Kezdeményezhető-e több Támogatási Kérelem is?

Az Útmutató 2. pontja szerint "Egy védelem alatt álló épített örökségi elemre ingatlanonként csak egy Támogatási Kérelem nyújtható be." A védettség minősítése ingatlanra értelmezhető, ugyanúgy a népi építészeti érték is. (Útmutató 2.A. pont értelmezése szerint.) Ennek megfelelően egy ingatlanra értelemszerűen egy értékelés (összevont együttes teljesülés) állapítható meg, így egy kérelem kezdeményezhető.

Egy Kérelmező több ingatlanra is benyújthat kérelmet. Az egy Kérelmezőtől érkező több Kérelem elbírálása is kérelmenként történik. De természetesen minden egyes kérelemhez minden szükséges feltételnek teljesülnie kell. A szükséges megfelelések és kötelezettségvállalások, valamint azok igazolása benyújtási elemenként jól elkülöníthetően (különös tekintettel pl. önerő vonatkozása) kell megadva legyen.

34. Kit adjak meg kapcsolattartónak?

Kapcsolattartónak mindig olyan személyt kell megnevezni, aki információval rendelkezik az épületről, a Támogatási Kérelem valamennyi adatát ismeri, naprakészen tud tájékoztatást adni a projekt állásával kapcsolatban és a nap folyamán nagy valószínűséggel telefonon (azon a telefonszámon, amit az online felületen megadott), vagy e-mailen elérhető.

35. Honnan kérhetem be a helyrajzi számot?

A szakmai előkészítéssel a későbbiekben felújítani tervezett ingatlan tulajdoni lapján szereplő helyrajzi számot kell megadni. A tulajdoni lap az Ügyfélkapun keresztül (https://ugyintezes.magyarorszag.hu/szolgaltatasok/foldhiv_nyilvantart.html) letölthető, vagy az illetékes földhivatalnál kikérhető. A Támogatási Kérelem benyújtásához nincs szükség hitelesített tulajdoni lap beadására, a (digitálisan lekérhető) Szemle megjelölésű, nem hiteles, 30 nappal nem régebbi tulajdoni lap csatolása elégséges.

Az egyszerűsített határozat tulajdoni lap másolatként nem használható, csatolása nem megfelelő az ingatlan jogi helyzetének azonosítása céljából.

36. Önkormányzatok esetében szükséges lesz-e a Kérelem benyújtásához testületi döntésre?

Az önkormányzat saját erőforrás megállapító rendelkezéseinek módja, illetve kötelezettségvállalási eljárásrendjéhez kötődő döntésmechanizmusa vonatkozásában a Programnak nincs speciális elvárása. Kérjük tekintsék át az önkormányzatokra vonatkozó nyilatkozatok hivatkozott jogszabályi kötelezettségeinek való megfelelést, illetve az önkormányzatok működésére vonatkozó általános jogszabályi környezethez igazodjanak.

37. Hogyan kell a Támogatási Kérelmet benyújtani?

A Támogatási Kérelmek benyújtása kizárólag a Teleki László Alapítvány által működtetett internetes felületen, a nepiprogram.hu-n (mely elérhető a www.nepiepiteszetiprogram.hu és a www.telekialapitvany.hu felületekről is) történő regisztrálást követően, az ott szereplő űrlapok és sablonok kitöltésével és a kötelező

mellékletek online csatolásával lehetséges. A Támogatási Kérelem kizárólag a fenti online felületen keresztül, digitális formában nyújtható be.

38. Milyen eljárási díjat kell befizetni, hogy foglalkozzanak a kérelmemmel?

A Támogatási Kérelem benyújtása nem díjköteles.

39. A csatolandó mellékletek – melyet a rendszer generált a 6. űrlapoldalra – közül nem mindegyik releváns, ezért nem mindenhová kerülne feltöltésre dokumentum. Ebben az esetben is benyújtható a Kérelem?

A Népi Építészeti Program támogatási kérelmeinek beadását segítő online rendszer a Tájékoztatóban és az Útmutatóban rögzített adatok felvitelét támogatja és a benyújtani szükséges dokumentációkat kéri feltölteni hozzá. A benyújtani kért adatok, szakmai anyagok és dokumentációk a programot megvalósító Teleki László Alapítvány által felkért Bíráló Bizottságot segítik a szakmai döntés meghozatalában, a hiánytalanul feltöltött teljes értékű dokumentáció biztosítja a szakmai döntés megalapozottságát.

Egyedi esetekben elképzelhető, hogy egy adott – általánosan előírt és elvárt – dokumentum nem releváns a konkrét építéskörnyezeti helyzet és épületadottságok tekintetében. Ilyen esetben szakember alkotta állásfoglalással alátámasztott szakmai állásfoglalást javasolt adni az adott dokumentum feltöltésének teljesítésére.

Csak úgy zárható le és nyújtható be Kérelem, ha minden szükséges adat bevezetésre került és minden előírt mellékletre került a Kérelmező által felelősséggel vállalt dokumentum.

40. Mi célt szolgál az opcionális feltöltések lehetősége?

Javasolható minden olyan rendelkezésre álló dokumentum 6. űrlapoldalon 'Opcionális feltöltés'-nél kezdeményezhető átadása, mely a bírálati folyamatot segíti és támogatja. Ugyanitt feltölthetőek akár már meglévő egyes (rész-) dokumentációk, melyek a népi építészeti érték gazdagabb bemutatását adhatják, így a Bíráló Bizottság munkáját segíthetik.

Szükség esetén egyes dokumentumok kiegészítő, vagy értelmezésüket segítő anyagai feltölthetőek itt, de nem használható ez az opció a kötelező mellékletek feltöltésére, mert azokat a megfelelő helyre kell beilleszteni.

41. Van-e lehetőség a Kérelem hiánypótlására?

A benyújtási véghatáridő lejártával a Kérelmek benyújtási lehetősége lezárul. Csak teljesen kitöltött, a szükséges mellékletekkel csatolt, Kérelmező által lezárásra kezdeményezett, majd a generált nyilatkozat aláírt változatának visszatöltése után benyújtott anyag minősül beküldöttnek. Ekkortól a Kérelmező nem tud általa felfedezett hiányokat pótolni. Hiánypótlási felhívást a Megvalósító kezdeményezhet.

A hiánypótlás lehetőségéről, annak korlátairól a döntési folyamat összetett felelősségi szintjeinek megfelelően a benyújtási időszakban nem lehet nyilatkozni. Hiánypótlást a Népi Építészeti Program Megvalósítója kezdeményezhet a Kérelem benyújtását követően a folyamat egyes szakaszaiban. A hiánypótlás lehetőségeiről az Útmutató ad megfelelő tájékoztatást.

Minden beadott Támogatási Kérelem egyedi szakmai elbírálást kap.

42. A „Projekt megnevezése” sorba mit kell írnom?

A „Projekt megnevezése” sorban a szakmai előkészítéssel érintett, a későbbiekben felújítandó helyszín és a támogatás felhasználásának a célját fogalmazza meg, max. 10 szóban. Pl. "bajánsenyei népi műemlék lakóház felújítása", "szalacsi tájház újranádazása", „a kalaznói egykori bírói lak falusi vendégházzá alakítása”.

43. Milyen adatoknak kell szerepelnie az „Építéstörténet” mezőben (3. űrlap)?

Rövid, max. 2000 karakteres összefoglalást kérünk beírni a Kérelemben megjelölt épület történetével kapcsolatban. Amennyiben az adatok pontosan nem ismertek, hozzávetőleges adatokat is elfogadunk – Mikor épült, ki építette, kik voltak lakói, használói, mikor végeztek rajta felújításokat, milyen látható átalakításokra került sor, stb. Meglévő tudományos dokumentáció esetén annak rövid építéstörténeti adatai használandók a bemutatáshoz.

44. Milyen adatoknak kell szerepelnie a „Népi építészeti érték bemutatása” mezőben (3. űrlap)?

A szakmai értékfelmérés rövidített (max. 2000 karakter) változata, kiemelve, hogy az adott ingatlan mitől népi építészeti érték, milyen jellemző népi, helytörténeti stb. jelentőségű elemei, értékei vannak.

45. Mit írjak a „Jelenlegi műszaki állapot bemutatása, korábbi felújítások” mezőbe (3. űrlap)?

Ide az épület korábbi felújításait, újabban végzett átalakításokat, esetleg megkezdett építési munkálatokat, valamint az épület jelenlegi általános műszaki állapotát, a fennmaradását veszélyeztető tényezőket írja maximum 2000 karakterben.

46. Mit írjak a „Műszaki beavatkozások, alkalmazott anyagok és technológiák bemutatása” mezőbe (4. űrlap)?

Röviden (max. 2000 karakter) foglalja össze, hogy a támogatás terhére megvalósuló szakmai előkészítő dokumentációk által milyen építési munkálatokat terveznek, az épületnek milyen szerkezeti elemeit, részleteit, külső megjelenését érintené a későbbi tervezett fejlesztés. Kérjük, hogy térjen ki azokra a munkafolyamatokra is, amelyek során esetleg nem a Műszaki Segédletben bemutatott anyagokat, technikákat, megőrzési módokat kívánják alkalmazni, és ennek adja meg indoklását is.

47. Mit kell megadnom a „Tevékenységek kiválasztása” mezőben (4. űrlap)?

Az online felületen legördülő menüpontok közül valamennyi tervezett tevékenységet munkanemek szerint megbontva, munkaelemenként kell kiválasztani. A munkanemek, tevékenységek részletes felsorolását, valamint a végezni kívánt tevékenységek alapján elvárt mellékletek felsorolását a Műszaki Segédlet 2. része tartalmazza. Az általános érvényű Műszaki Segédlet szerinti tevékenységekből a jelen „Tájékoztató a Népi Építészeti Program keretében szakmai előkészítésre igényelhető támogatásról” alapján

szakmai előkészítéshez kötődő tevékenységek jelölhetőek csak meg, építési tevékenységgel járó beavatkozások nem képezik tárgyát kérelmezhetőségnek.

48. Mit kell megadnom az „Igénybevett szolgáltatások” mezőben (4. űrlap)?

A kezdeményezett támogatási kérelemre vonatkozóan szükséges bemutatni a szakértők alkalmazását. Az egyes munkanemekhez megadható a felkérni kívánt szakember neve is. A szakmai előkészítés során az épület építészeti-műszaki felmérése, az építéstörténeti dokumentáció és értékleltár elkészítése, a szakértői (faanyagvédelmi, statikai, diagnosztikai, restaurátori) dokumentációk összeállítása, a mindezekre alapozó építészeti tervezés készíthető el. Ezek a munkafolyamatok részben egymásután következnek, egyes feladatok esetében feltételezik egy másik meglétét, de az előkészítő dokumentálásban részt vevő szakemberek eltérő személye miatt a munkafolyamatok párhuzamosan is haladhatnak. A támogatási kérelemmel igényelhető forrás felhasználására nyitva álló időszak a komplex előkészítésre szükséges és egyben elégséges időtartam, a folyamatokat és a részt vevőket azonban koordinálni szükséges az eredményesség, határidős teljesítés érdekében.

49. Mit kell megadnom a „Fejlesztést követő hasznosítás” mezőben (4. űrlap)?

Röviden (max. 2000 karakter) foglalja össze az ingatlannal kapcsolatos terveit, a szakmai előkészítés utáni rövid-és középtávú célokat, tervezett felújítási tevékenységet, azok esetleges ütemezését, a részleges vagy teljes megújulás utáni használat/hasznosítás elképzeléseit.

50. Miként jelennek meg a tervezett tevékenységek (5. űrlap)? Milyen adatokat kell bevinnem, és biztosít-e segítséget az online rendszer a kitöltéshez?

Az online rendszer adatkitöltési folyamata a korábban felvezetett adatok alapján jelenít meg és ajánl fel kitöltésre elemeket. A 4. űrlapoldalon kiválasztott és mentett szakmai tevékenységek / munkanemek jelennek meg a „Pénzügyi terv” oldalon, a rendszer ezen munkanem-soroknál kezdeményezi a mezők kitölthetőségét. Az adott sorokban a tevékenységtervezett bruttó költsége vezetendő fel, melynek megalapozottságát a későbbiekben külön dokumentumként csatolandó „költségterv” adja.

Az online kitöltő rendszer magánszemély Kérelmező esetén csak a bruttó költséget jeleníti meg. Ettől eltérően az önkormányzatok, szervezetek, stb. maguk kell felvezessék a munkanemekhez tartozó nettó költségeket és az ÁFA-tartalmat. Az online kitöltő rendszer (viszonylagos kötöttségek mentén) összesíti a felvitt adatokat. Az űrlapoldalon bevitt adatok alapján összesíti a teljes projekt költséget és a támogatás lehetséges mértékétől függően (max. 80% ill. max. 50%) kiszámolja a támogatás (lehetséges) összegét és a szükséges önerő összegét. A támogatási kérelemben csak támogatási kiírásban rögzített kereten belüli forint támogatás igényelhető. Ettől eltérő összeg, tehát ezt el nem érő, vagy ezt meghaladó támogatási összeg nem kérelmezhető. Az online kitöltési folyamatban a rendszer ellenőrzi a támogatási összegkorlát (minimum-maximum) szerinti megfelelést és hibajelzést ad, amikor kérelem leadásának véglegesítését kezdeményezi a kérelmező. Az online kitöltő rendszer mindaddig nem enged lezárni és benyújtania Támogatási Kérelmet, míg az 5. űrlapoldalon a 'Támogatás

összege' sorban az automatikusan összesített érték az összegkorlátok szerint elfogadhatóvá nem válik.

51. Hogyan tudom elkészíteni a részletes költségvetési tervet (6. űrlap)?

Egyszerű formában előállított (pl. excel vagy word) táblázatban összesíteni javasolt a tervezők, szakértők, szakrestaurátorok által készített árajánlatokat, melyek mögé folyamatában mellékelhetők a részletes/részletezett ajánlatok – a dokumentumokat együtt, egy pdf formátumban szükséges mellékelni.

52. Miért kell költségtervet is mellékelni a pénzügyi tervhez? Mit kell tartalmazzon a költségterv feltöltendő dokumentuma?

A kötelező mellékletként csatolandó Költségterv az online kitöltő program 5. űrlapoldalán felvezetett fő tevékenységek költségeinek részletezésére, azok alá tartozó esetleges részfeladatok kifejtésére ad lehetőséget. A Költségterv első oldala egy összesítő táblázatot tartalmaz. Szükséges munkanemenként minimum egy vonatkozó árajánlat vagy a tevékenység összességére vonatkozó árajánlat benyújtása. A költségterv elemeiből összeadódó összköltségnek el kell érnie vagy meg kell haladnia az online kitöltő felületnél az 5. űrlapoldalon bemutatott saját erővel növelt teljes összköltséget. A benyújtott árajánlattól eltérő szolgáltatóval is köthető szerződés, megfelelő beszerzési eljárás lefolytatása mellett.

A Kérelemben felvezetett pénzügyi terv és az azt alátámasztó költségterv a tervezett tevékenység megalapozottságának vizsgálatára szolgál. A támogatott kérelmek esetében a Támogatási szerződésben rögzítésre kerülnek a tételes vonatkozások, az elszámolhatóság jellege, a számviteli fogalmakkal történő azonosítása.

53. Milyen mellékleteket kell csatolnom?

A mellékletek típusa és száma az ingatlan vagy Kérelmező státusza és adatai (1-3. űrlapoldalak), illetve a Tervezett fejlesztés űrlapon (4. űrlap) megadott munkanemek szerint változhat, eltérő lehet. Kérjük, hogy a kiválasztott tevékenységek alapján az online felület által kötelezőnek megadott mellékleteket csatolja a Kérelemhez. Az egyes munkanemek kapcsán elvárt mellékletekről a Műszaki Segédletben, valamint az Űrlapmintában tájékozódhat előzetesen.

54. Minden mellékletet és szakmai dokumentációt, melyet a program kér, fel kell-e tölteni?

Az online kitöltő program minden olyan mellékletet meghatároz, amelyek a szakszerű megítéléshez szükségesek a Bíráló Bizottság számára a döntéshozatalhoz.

55. Milyen fotókat, fényképeket csatoljak?

A Kérelem elbíráláshoz szükséges, hogy az épületről jól látható, színes, az ingatlant minden oldalról bemutató, jó felbontású képek kerüljenek benyújtásra, jpg vagy png formátumban (6. űrlap, fotódokumentáció). Fontos, hogy az épület *jelenlegi állapotát* dokumentálja, fényképezze le! Figyeljen arra, hogy a szakmai előkészítéssel érintett terület egésze és egyes részletei is jól láthatóak legyenek. A fotókon bemutatandó témákat

az online kitöltő program segíti meghatározni, a legördülő menüből választható megnevezésekhez odaillő képeket szükséges feltölteni.

Minimum 20 db fénykép csatolása szükséges. Az ingatlan településben elfoglalt helye szerinti közvetlen környezet bemutatása után a főépület ismertetését célszerű megadni, majd annak szerkezeteit és értékes részleteit dokumentálni.

A gazdasági épület(ek)hasonló jellegű dokumentálása szükséges. A pontos témameghatározásokkal rögzített fotókkal jellemzően jól bemutatatható egy szakmai előkészítéssel érintett ingatlan(együttes). További opcionális képfeltöltésekre is lehetőséget biztosít az online kitöltő rendszer. A feladott megnevezéseken túl további rövid szöveges információ is megadható az egyes képek feltöltésekor. Lakó és gazdasági funkciótól eltérő épület/építmény esetében a bemutatás meghatározott témáihoz igazodó megjelölésekhez, valamint a további opcionális feltöltésekhez szükséges feltölteni elvárt számú képi dokumentációt.

Maximum 30 kép csatolható, az egyes képek méretkorlátja 20 Mb.

56. Melyik dokumentáció elkészítéséhez kell szakértő? Hol találok szakértőt? Milyen tevékenységekhez kell szakembert fogadnom?

Vannak olyan fejlesztési feladatok, amelyekhez szakembert kell alkalmazni.

A szakmai feladatok ellátásra alkalmas, szakértői oklevéllel rendelkező személyekről az alábbi felületen tud információt és elérhetőséget találni:

<https://www.e-epites.hu/muemlekvedelem>

(A műemléki szakértői névjegyzék egy külön alkalmazást kapott, amely itt érhető el: <http://nevjegyzek.e-epites.hu/>

Javasolt a korábbi, több adatot tartalmazó archív oldal használata, amíg a fenti linkeken nem szerepeltetnek a szakértők megkeresését segítő több adatot:

<https://2015-2019.kormany.hu/hu/miniszterelnokseg/kulturalis-oroksegvedelemert-es-kiemelt-kulturalis-beruhazasokert-felelos-allamtitkar/regeszeti-es-muemleki-szakertoi-nevjegyzek/muemlekvedelem>

A megvalósítás során bizonyos díszítőelemek, illetve faszerkezetek helyreállítása kapcsán szükség lehet restaurátor alkalmazására, szaknévsoruk elérhető:

<http://www.restauratorokamara.hu/tagnevsor.php>

A megalapozott megvalósítás érdekében célszerű népi építészetben jártas, az adott szakterülethez értő építészt alkalmazni, aki az elkészült szakmai előkészítő dokumentációk tartalmát együttesen tudja az építészeti tervben megjeleníteni. Amennyiben a jogszabályban rögzítettek szerint az elvégezni kívánt munkákhoz nem szükséges engedélyezési tervdokumentáció benyújtása a hatósághoz, a tervezett tevékenység elvégzésének szakszerű megítélése érdekében a Támogatási Kérelem mellékleteként ebben az esetben is szükséges minimum engedélyezési terv szintű, az épület méreteit és szerkezeteit megítélhető módon részletező tervlapok csatolása. Történeti épületrészek helyreállításáról esetenként részletrajzok készítése szükséges.

A szakmagyakorláshoz szükséges kamarai jogosultsággal rendelkező építész tervezők, felelős műszaki vezetők és szakértők listája a Magyar Építész Kamara honlapján található:

<https://eugyintezes.mekon.hu/index.php?u=nevjegyzek>

57. Ki készítheti az Építéstörténeti dokumentációt és az Építészeti tervet?

Az Építéstörténeti dokumentáció formája, tagoltsága, tartalma és minőségi elvárható jellemzői jogszabályban rögzítettek. Ezek elkészítését szakemberek végzik, névsorokról szakértői névjegyzék ad tájékoztatást. Ugyanígy a hatósági engedélyezésben jogszerűen eljárni képes építészekre vonatkozóan a kamarai honlap. Lásd 56. pont.

58. Ki ért a történeti épületekhez? Hol találok szakembert a különböző munkafolyamatok elvégzéséhez? Egyes kérdésekben nem lehetne ajánlani konkrét személyeket, akik felkérhetőek?

Az épületek esetében a szakterületi vélemény készítését arra jogosult vállalhatja el jogszabályi keretek között. A Népi Építészeti Program az országos és a helyi védettséggel bíró épületek között szakmai megfontolás alapján nem tesz különbséget, a meglévő történeti értéket tekintve egyenrangú elvárásokat fogalmaz meg azok megtartó felújításának folyamata kapcsán.

A műemléki/történeti érték dokumentálását szakértői névjegyzékben szereplő személy végezheti, aki a 'Műemléki szakértői névjegyzékben' 'Műemléki érték dokumentálása' listán szerepel.

Adott esetekben (minimális) roncsolásos eljárást is alkalmazó kutatások, mint az 'épületdiagnosztika' illetve az 'épületkutatás (falkutatás)' részlegesen érinti (illetve átfedésben van) a kamarai szakértő nyilvántartásban vezetett, szakirányú képzésben megszerzett ismeretekkel elérhető szakirányú jogosultságokkal.

Nem keverendő össze a restaurátori tevékenységekkel (melyhez a vonatkozó jogszabályok a műemlékek esetére egyértelműen a Műemléki szakértői névjegyzék 'műemléki restaurátor szakterület' névlistáját rendeli hozzá) a faanyagvédelmi szakvéleményt készítő (mérnök kamarai jogosultsággal végezhető tevékenység) személye. Restaurátornak (adott hasonlatban faanyaghoz kötődően fa-, faszobrász-, fabútor-restaurátor) jellemzően az Építéstörténeti tudományos dokumentációban rögzített és/vagy az annak részét képező értékleltárban felsorolt fa-anyagú (épületszerkezet esetében jellemzően ablak, külső-belső ajtó, falépcső, korlát, (esetleg díszített) mennyezeti gerenda-gerendázat, fatáblás mennyezet, történeti értékkel bíró faanyagú padló) szerkezetek megtartó megújításában indokolt eljárnia.

Mind építésztervezői feladatok, mind épületszerkezet (statikai, anyagdiagnosztikai) szakmai véleményeinek elkészítéséhez a legjobb szakismerettel rendelkező személyeket javasolt megkeresni, akik történeti épületekkel (is) foglalkoznak.

A Népi Építészeti Program nem fogalmazhat meg személyekre vonatkozó ajánlásokat.

59. Elszámolhatom-e a korábban elkészített dokumentációkat?

A „Népi Építészeti Program keretében szakmai előkészítésre igényelhető támogatás” esetében nem.

Az értékfeltárást és értékdocumentálást segítő, valamint a megtartáson alapuló felújítás megtervezését támogató szakértői dokumentációk korábban elkészített anyagai ugyanakkor a teljességre törekvő tervezett tevékenység alátámasztó dokumentumaiként

csatolhatóak. Ezek a már esetleg meglévő dokumentációk segítik a Bíráló Bizottságot döntési munkájában. Az igényelhető támogatásösszeg-részletei már részben meglévő dokumentációk esetében azok aktualizálásának (frissítésének) költségeire, illetve a még el nem készített dokumentációkra átcsoportosítható, koncentrálnak.

60. Milyen engedélyeket kell csatolnom? Hova kell benyújtanom az engedély iránti kérelmet?

A kérelmezhető támogatás szakmai előkészítő dokumentációk elkészíttetésére vonatkozhat, melyek építési tevékenységgel nem járnak – ezekhez előzetes engedély nem szükséges.

Helyi egyedi, vagy területi védelem alatt álló ingatlanok esetén az építési terveket az önkormányzat építési osztályával kell majd engedélyeztetni. Az engedélyezési eljárásra vonatkozó információkkal kapcsolatban az illetékes hivatal tud tájékoztatást nyújtani.

Országos műemléki védelem (műemlék, nyilvántartott műemléki érték, műemléki környezet, műemléki jelentőségű terület) alatt álló ingatlanok esetén a területileg illetékes kormányhivatal általában központi Járási Hivatalának Építésügyi és Örökségvédelmi Osztálya (www.kormanyhivatal.hu) által kiadott örökségvédelmi engedélyt kell majd kezdeményezni, vagy a bejelentés-köteles tevékenységek esetén bejelentést kell kezdeményezni ÉTDR-rendszeren keresztül.

61. Milyen anyagokat használhatok?

A támogatott, felhasználható anyagokat és alkalmazható technikákat lásd az Útmutató 2.B. pontjában, valamint az Útmutató mellékleteként kiadott Műszaki Segédletben. Általánosságban azonban a hagyományos és a tájegységre jellemző építőanyagok használata támogatott már a tervezési folyamatban is.

62. Milyen építési technikákat támogat a program?

A támogatott, felhasználható anyagokat és alkalmazható technikákat lásd az Útmutató 2.B. pontjában, valamint az Útmutató mellékleteként kiadott Műszaki Segédletben. A kérelmezhető támogatás szakmai előkészítő dokumentációk elkészíttetésére vonatkozik, de a Népi Építészeti Program szakmai céljait javasolt azok elkészítésénél figyelembe venni.

63. Szakmai értékelést a tervezett tevékenységhez nyújtanak-e?

Értékelést, előminősítést, előbírálatot a benyújtási időszakban nem nyújthatnak a Program munkatársai.

Tanácsok és javaslatok megfogalmazása nem haladhatja meg a mindenki számára egységesen nyújtott információkat.

64. Milyen feltételeket szabhat a szakértő testület a támogatás felhasználásához?

A szakértő testület (Bíráló Bizottság) a szerződéskötés feltételeként szakmai kikötéseket, elvárásokat határozhat meg. Ezek megjelölhetnek elvárható szakmai irányelveket, az értékfeltárás bővítésének igényét, rejtett szerkezetek feltárásának szükségességét, vagyis olyan szakmai szempontokat, melyeket a Kérelmező nem vett figyelembe, azonban a

szakmai megvalósításhoz elengedhetetlen. Amennyiben ezeket a Kérelmező nem tudja, vagy nem szeretné teljesíteni, úgy sajnos a támogatás alapját adó szerződéskötésre nem kerülhet sor, és a támogatás kedvező döntés esetén sem folyósítható.

Az általános érvényű műszaki ajánlások kapcsán a Műszaki Segédlet tartalmaz részleteket.

65. Mi számít díszítőelemnek?

A támogatási kérelemben díszítőelemnek számít: szobor, színes vagy díszes üveglak, kútdísz, lombfűrészdíszes oromdeszka, vagy tornáцеlem, különleges idomtégla, a homlokzat különleges vakolatdíszei, díszes nyílászárók (pl. pinceajtó), egyéb.

66. Mi számít kisebb melléképületnek?

A Támogatási Kérelemben kisebb melléképületnek számít pl. az ól, nyári konyha, kút, kerti pince, verem, kemence, füstölő, aszaló.

67. Milyen munkálatokat végezhetek a támogatásból?

A támogatás értékőrző célú. A tevékenységek a szakmai előkészítés kategóriájában sorolhatóak, melyek egy későbbi építési tevékenységgel járó megtartáson alapuló felújítást készítenek elő.

Így elsősorban az épület műszaki állapotát javító, a látható és rejtett értékek feltárását segítő, a későbbi felújító beavatkozások tervezését segítő dokumentációk (kutatások, szakági tervezés) létrehozását célozza. Célként meghatározható, hogy a felújítási tervek hagyományos anyaghasználattal és hagyományos építészeti technológiák figyelembevételével készüljenek. A Népi Építészeti Program keretében szükséges mértékű korszerűsítés is támogatható.

A Népi Építészeti Program által megítélt pénzösszeg nem használható fel az épület elbontásának és újraépítésének tervezésére, és nem használható kapcsolódó új épület-építmény tervének elkészítésére sem.

68. Új épület, épületrész tervezéséhez kaphatok-e támogatást?

A Népi Építészeti Program keretében megítélt pénzösszeg nem használható fel a népi építészeti emlék bontására, legfeljebb utólag épített, és az érték megjelenését zavaró épületrészek elbontására. Történeti értéket képviselő épületrészek elbontásának tervezését a Program nem támogathatja. Abban az esetben, ha egy eredeti épületrész szerkezete olyan állapotban van, hogy egy-egy részlet csak elbontás után hozható helyre, akkor a kidőlt, megsemmisült épületrészek történetileg igazolható módon való helyreállításának megtervezésére és a szükséges előkutatásokra kapható támogatás.

Meglévő műemléki érték bővítése csak arányos kiegészítésként, a történeti értéket képviselő épület/épületrész teljesértékű felújításán túl valósítható meg a népi építészeti értékek tiszteletben tartásával.

A támogatás nem használható kapcsolódó új ingatlan építésére sem.

69. Mi számít saját forrásnak, és mi nem számít saját forrásnak?

A Támogatási Kérelem benyújtásához szükséges saját forrás rendelkezésre állása. Saját forrásként a felmerült összköltség legalább 20%-ának, meglétét kell igazolni magánszemélyek és önkormányzatok (ide értve a nemzetiségi önkormányzatokat is) esetében.

Minden egyéb esetben a felmerült összköltség legalább 50%-ának meglétét kell igazolni. Nem tekinthető saját forrásnak az államháztartás központi alrendszeréből azonos célra kapott más költségvetési támogatás.

70. Banki igazolás hitelesítése hogyan?

A banki igazoláshoz külön hitelesítés nem szükséges. A részleteket ld. az Útmutató 10. pontjában.

71. Mire kell használnom a saját forrást?

A saját forrás felhasználására ugyanazok a feltételek vonatkoznak, mint a támogatás felhasználására. A saját forrás ugyanazokkal a feltételekkel és ugyanarra a feladatra fordítandó, mint a támogatás. Felhasználásának módjáról az elszámolásban a támogatási forrással együtt kell beszámolni. A saját forrás és a támogatás együttes összege képezi a tevékenység összköltségét. Amennyiben az összköltség csökken, az összköltség csökkenésével arányosan a támogatást is csökkenteni kell.

72. Elkezdhetem-e a megvalósítást, amíg nem kaptam meg a forrást?

A megvalósítási időszakon belül, a szerződéskötést és a mentori helyszíni szemlét követően indulhat a megvalósítás. A Bíráló Bizottság döntésében és a helyszíni szemlén a mentor által megfogalmazott szakmai ajánlásokat, műszaki kikötéseket minden esetben figyelembe kell venni.

73. Mi történik, ha jóval magasabb összegből valósul meg a tevékenység?

A Támogatottnak tudomásul kell vennie, hogy amennyiben a tényleges költségek a költségtervben szereplő költségekhez képest a későbbiekben emelkednek, úgy a többletköltségekhez kapcsolódó fedezet megteremtéséről költségvetésen belüli átcsoportosítással, vagy saját forrásból köteles gondoskodni a támogatott tevékenység szakmai tartalmának csökkenése nélkül.

Ezért is kiemelten fontos, hogy a felújítási építési tevékenységre gondosan összeállított, szakmai dokumentációkra támaszkodó pontos költségvetés készüljön. A szerződésben vállalt támogatott tevékenység megvalósításához időközben plusz forrás nem igényelhető, forráskiegészítés nem biztosítható.

74. Milyen funkciót kell/lehet megvalósítanom az épületben?

A népi épületek fenntartása és jókarbantartása érdekében elengedhetetlen a folyamatos használat biztosítása. Ezért fontos, hogy olyan funkciót találjanak az épületnek, ami fenntartható. A hasznosítási elképzelések során a fenntarthatóság mellett figyelembe kell venni az épület korábbi funkcióját, jellegét és léptékét is, a tervezett hasznosításnak ezekhez is igazodni kell. Lakóépületek esetében a legtermészetesebb hasznosítás a lakófunkció. A rendszeresen ismétlődő, de ideiglenes használatot adó szállásfunkció

(akár magánhasználatú nyaraló, akár szolgáltatás jellegű kiadással) bár kevesebb, alkalomszerű jelenléte biztosít az épületnél, mégis ugyancsak szolgálhatja a fenntarthatóságot, az időszakonkénti karbantartási igény elvégzését.

Azonban különösen fontos, hogy a fejlesztés fenntartható legyen, és az épület ne álljon a felújítást követően üresen – ennek tervezése nem része a megvalósítandó tevékenységnek, de szakmai kritérium lehet a további működésben.

A népi építészeti értékek bemutatását is biztosító, egységes autentikus megjelenését szolgáló program meghatározása javasolható.

A múzeumi hasznosítás, pl. tájház, kiállítóhely, népművészeti gyűjtemény is illik a népi építészeti emlékekhez, ebben az esetben azonban különösen fontos, hogy a fejlesztés fenntartható legyen, és az épület ne álljon a felújítást követően üresen.

Jelen támogatás célja a meglévő műemléki értékek megtartó felújítása, kibontakoztatása, nem pedig turisztikai célú projektek támogatása, de természetesen átgondolt és az értékekre is fókuszáló turisztikai célú hasznosítás is elfogadható.

Támogatható más közösségi (pl. kézműves ház, gyülekezeti terem), kisipari, vagy egyéb, kellően átgondolt, megalapozott hasznosítás is.

75. Mennyi ideig kell fenntartani a támogatott fejlesztést?

Tájékoztatjuk a Kérelmezőket, hogy a megkötésre kerülő Támogatási Szerződésben az Ávr. 102. § (1) bekezdés irányelvei követendők. A szakmai előkészítés támogatásának lehetősége–jellegéből adódóan –elsősorban az ingatlan legalább középtávú hasznosításában elvárhatóan gondolkodó tulajdonosok értékmegőrző tevékenységét részesíti előnyben. A mentorálással is támogatott, szakmailag gondos előkészítés az értékazonosításon túl egy tervezett felújítás alapjait biztosítja. Egy későbbi, építési tevékenységgel járó folyamat támogatási kérelme esetén az akkoron majd támogatásból megvalósuló beruházás esetén merül fel a fenntartási kötelezettség pontos időtartama.

76. Milyen ellenőrzéseket kell lehetővé tennem, milyen ellenőrzésekre számíthatok a támogatási időszakban? Mi a mentor szerepe?

A Megvalósító a támogatásban részesített ingatlant és az ott megvalósítani kívánt tevékenység szakszerűségét a Támogatási Kérelem beadásától kezdődően helyszíni bejárással ellenőrizheti, annak véleményezését a bírálati szakaszban a Kérelem elbírálásában felhasználhatja. A helyszíni szemlélet a Megvalósító által felkért szakértő végzi. Minden egyes támogatott kérelemhez mentor kerül delegálásra, aki a tevékenység megvalósítása során szakmai ajánlásaival támogatja a folyamatot, a támogatottat segíti a szakszerű döntések meghozatalában, a tevékenységek ütemezésében ajánlásokkal él.

77. Benyújthatok-e támogatási kérelmet jövőre is?

A Népi Építészeti Program folytatásáról szóló 1021/2019 (II.6.) Korm. határozat alapján tájékoztatás jelleggel közölhető, hogy a Népi Építészeti Programhoz szükséges forrás a követő években is rendelkezésre állhat, ezért javasolható a több évre tervezett megvalósítás folyamata. A Népi Építészeti Program értékfeltáráson alapul, a tervezett szakmai tevékenységek indokoltsága ebből vezethető tovább, a felújító munkálatok szakszerűsége ezzel tervezhető és vihető végig. (Ugyanarra a feladatra, építészeti

tevékenységre azonban a fenntartási időn belül nem igényelhetnek és nem is kaphatnak többször támogatást.) A támogatott tevékenységgel megvalósuló, szakmai mentorálással segített folyamatban létrehozott előkészítő dokumentációk felújító építési tevékenységet magába foglaló későbbi támogatási kérelem teljesértékű alapját jelenthetik.

Egyéb kérdésekben ld. az Útmutatót, vagy a Népi Építészeti Program online feltöltési felületén keresztül vegye fel a kapcsolatot munkatársainkkal.

A Gyakran Ismételt Kérdések (GYIK) dokumentum nem minősül jogi nyilatkozatnak, az a Támogatási Kérelmet benyújtani szándékozók tájékoztatásául szolgál.